

از کوروش تا آیدا

دینیتی نو

از داستان‌های عاشقانه فرهنگ ایران زمین

جلد: ۲

«آذری، بختیاری، بلوچی، ترکمنی، کردی، کردی کرمانجی،
گیلان و مازندران، مناطق پراکنده و ملل همجوار»

سرشناسه	: برزگر خالقی، محمدرضا، ۱۳۳۴-
عنوان و نام پدیدآور	: از کوروش تا آیدآ: روایتی نو از داستان‌های عاشقانه‌ی فرهنگ ایران/ گردآوری و تألیف محمدرضا برزگر خالقی، محمد آخوندی.
مشخصات نشر	: تهران : کتابفروشی و انتشارات زوار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ج ۳.
شابک	: دوره ۱- 978-964-401-573-0 : ج ۱؛ 978-964-401-570-0 : ج ۲؛ 978-964-401-571-7 : ج ۳؛ 978-964-401-572-4 : ج ۴.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
مندرجات	: ج ۲. (چاپ اول: ۱۳۹۸) (فیپا).
عنوان دیگر	: ج ۱. از ایران باستان تا دوره‌ی قاجار. - ج ۲. آذری، بختیاری، بلوچی، ترکمنی، کردی، کردی کرمانجی.... - ج ۳. شاعران عاشق، داستان‌های عاشقانه‌ی رمزی عرفانی..
موضوع	: روایتی نو از داستان‌های عاشقانه‌ی فرهنگ ایران.
موضوع	: داستان‌های عاشقانه‌ی فارسی -- مجموعه‌ها Collections -- Persian stories Love
	: داستان‌های عرفانی فارسی -- مجموعه‌ها Collections -- Persian fiction Sufi
شناسه افزوده	: آذری، محمد، ۱۳۴۵-
رده بندی کنگره	: ۴۳۹PIR
رده بندی دیویی	: ۱۰۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸ ۱۹۱۱

انتشارات زوار

- از کوروش تا آیدآ □
- روایتی نو از داستان‌های عاشقانه فرهنگ ایران زمین □
- جلد ۲: آذری، بختیاری، بلوچی، ترکمنی، کردی، کرمانجی، سیلان و مازندرانی و... □
- گردآوری و تألیف: محمدرضا برزگر خالقی، محمد آخوندی □
- نوبت چاپ: اول؛ بهار ۱۳۹۹ □
- ناظر چاپ: فرناز کریمی □
- شمارگان: ۴۴۰ نسخه □
- چاپ: نقره‌آبی □
- صحافی: فرد □
- شابک جلد ۲: ۷-۵۷۱-۴۰۱-۹۶۴-۹۷۸ □
- شابک دوره: ۱-۵۷۳-۴۰۱-۹۶۴-۹۷۸ □

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، نبش خ وحید نظری، شماره‌ی ۳۳

تلفن: ۶۶۴۶۲۵۰۳ - ۶۶۴۸۳۴۲۳ نمابر: ۶۶۴۸۳۴۲۴

قیمت دوره ۳ جلدی: ۲۸۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیش‌سخن.....	۷

داستان‌های عاشقانه آذری

آزری و قمبر.....	۱۱
اصلی و کرم.....	۱۷
بیرک و چیچک.....	۲۵
سارای.....	۳۷
ساری عاشیق.....	۴۷
خسته قاسم.....	۵۵
قان‌تورالی و سالجان.....	۶۳
قربانی و پری.....	۶۹
کور اوغلو و نگار.....	۸۱
غریب و شاه‌صنم.....	۹۵
نبی و هاجر.....	۱۰۵

داستان‌های عشقانه بختیاری

تی‌به‌ره.....	۱۱۳
عبد‌محمد و خدابس.....	۱۲۱

داستان‌های عاشقانه بلوچی

سستی و پنون.....	۱۳۱
دوستین و شیرین.....	۱۳۷
شهداد و مهناز.....	۱۴۳
عزت و میروک.....	۱۴۹
مست و ستمو.....	۱۵۳
هانی و شیمیرید.....	۱۵۹

داستان‌های عاشقانه ترکمنی

توماغالی (پرمان و آی بولک).....	۱۶۷
عاشیق چانگلی و بی‌بی گلین.....	۱۷۵
قل آق.....	۱۸۱

داستان‌های عاشقانه کردی

۱۹۱.....	برایموک و پریخان
۲۰۱.....	خج و سیامند
۲۰۹.....	عزیز و کبری
۲۱۹.....	محمد و سیوه‌خان
۲۲۹.....	مم و زین

داستان‌های عاشقانه کردی کرمانجی

۲۴۱.....	بهمن و گلنار

داستان‌های عاشقانه گیلان، مازندران، گلستان

۲۵۱.....	امیر و گوهر
۲۶۱.....	ایرج و هویره
۲۶۷.....	کوه عروس و داماد

داستان‌های عاشقانه نواحی پراکنده ایران

۲۸۱.....	فیروز و شهناز
۲۸۹.....	پسر کیرنشین و دختر شیخ
۲۹۷.....	باقر و گلندام
۳۰۳.....	احمد و عدالت

داستان‌های عاشقانه ملل همجوار

۳۱۱.....	افغانستان
۳۱۱.....	ملاحمدجان و عایشه

داستان‌های عاشقانه شبه‌قاره هند

۳۲۱.....	چنیسر
۳۳۳.....	دل و جان
۳۳۹.....	جم و گل
۳۴۳.....	سوز و گداز
۳۴۷.....	سوهنی و مهنوال
۳۵۳.....	نل و دمن

داستان‌های عاشقانه عربی و سامی

۳۶۵	ازهر و مزهر
۳۶۹	سلیمان و بلقیس
۳۸۵	لیلی و مجنون
۳۹۹	یوسف و زلیخا

داستان‌های عاشقانه یونانی

۴۲۳	زهره و سوسر
۴۳۳	وامق و عذرا

www.ketab.ir

پیش‌سخن

در جلد دوم مبنای کار بر این نهاده شده است که داستان‌های مناطق ایران و ملل همجوار به شکل جداگانه آورده شد تا خواننده شناخت بهتری از داستان‌های عاشقانه فرهنگ گسترده ایرانی پیدا کند.

آنچه که باعث شده این نوع تقسیم‌بندی انتخاب شود این است که این داستان‌ها یا در داخل مرزهای کنونی آفریده شده یا به نوعی با فرهنگ ایران در ارتباط بوده است و به عنوان مثال می‌توان تأثیر داستان‌های آذری را در منطقه بزرگ آذربایجان، سرزمین آناتولی، قفقاز، ارمنستان و گرجستان، آسیای میانه تا ایل قشقایی در ایران پیگیری کرد؛ مثل داستان‌های «کوراوغلو».

دسته‌بندی داستان‌های عاشقانه این مجموعه بدینگونه است که ابتدا داستان‌های داخل ایران آورده شده که شامل داستان‌های آذری، ترکمنی، بلوچی، کردی و کردی کرمانجی، لری، شمالی، عرب خوزستان و مناطق پراکنده است.

در مرحله بعد، داستان‌های عاشقانه ملل و کشورهای همجوار که تحت تأثیر فرهنگ ایرانی بوده و یا برعکس از آن مناطق به شکل تقابل یا اقتباس به زبان فارسی وارد شده و روایت گردیده آورده شده است؛ مثل داستان‌هایی از هند، پاکستان، افغانستان، ملل عرب و سامی، یونانی و ...

داستان‌های عاشقانه این بخش از ویژگی‌های اسطوره‌ای و باستانی که هم دور شده و رنگ قوم‌ها و طایفه‌ها و زندگی مردمان عادی را به خود گرفته است.

بهار ۱۳۹۸

دکتر محمدرضا برزگر خالقی و محمد آخوندی